

Autor: Hrdost

Čas od času se v některé z evropských zemí zformuje hnutí, jehož zakladatelé jsou upřímně přesvědčeni, že našli lék na neduhy moderní doby a že právě jejich program a jejich světonázor představují cestu z marasmu, do něhož se Evropa zvládla v posledních několika stoletích dostat. I naše skupinka začínala naprosto stejným způsobem, okolnosti nám nicméně nedopřály dlouhého trvání a naše naivní marnění času udusily už v zárodku. S odstupem to vnímáme jako šťastnou okolnost: díky tomu dnes máme možnost nahlížet na celý problém z jedinečné perspektivy osobních zkušeností a uvědomělosti nedostatků, jimiž trpí zaběhlý způsob odporu vůči modernímu světu.

Dle našeho poznání je chybou, kterou všechna taková hnutí – naprosto bez rozmyslu, jako přes kopírák – opakují, nepochopení faktu, že boj, do něhož se pouští, ve skutečnosti probíhá na dvou odlišných frontách současně. Za moderním světem a všemi jeho smyslově poznatelnými projevy stojí neviditelné síly, tendence a zákonitosti, proti nimž je třeba se postavit s úplně jinými zbraněmi než s politickými projevy a volebními mítinky. Je potřeba zdůraznit, že význam čelení těmto silám dalece přesahuje význam boje vedeného čistě politickými prostředky. Kvůli prvotnosti vnitřního před vnějším, kvůli prvotnosti ducha před vším hmotným, je bezpodmínečně nutné začít právě zde, u otázek duchovního zdroje stojícího za budoucími změnami. To je však něco, co u dnešních „protimoderních“ hnutí prakticky nelze nalézt. Jistě, společně s těmito hnutími vyrůstají i různé druhy myšlenek a rozmanité teorie, avšak tyto jsou spíše jen pouhým odrazem aktuální skutečnosti než aby přinášely něco skutečně nového a niterně odlišného. Tato hnutí totiž ve skutečnosti vznikají čistě s negativním úmyslem vymezit se vůči jistým skutečnostem, vydělit je od sebe a radikálně potlačit jakoukoli vědomou spojitost s nimi: možná právě proto je obvykle tím prvním, na co se klade důraz, návrh nové vlajky, loga a sepsání obligátního textu „Kdo jsme?“. Hlubší analýzy problémů, před nimiž stojíme, jsou povětšinou jen vedlejším přílepkiem, který reálné směřování hnutí ovlivňuje jen zcela nepatrně. Nedělejme si proto

iluze, podobná hnutí jsou ve své podstatě stejně moderní jako svět okolo nich; nenesou v sobě téměř nic, co by již od začátku nízkost modernity *jakýmkoliv* způsobem kvalitativně překračovalo, a co by jí tím pádem mohlo skutečně porazit.

Spisů sepsaných jako ideová východiska či manifesty zmíněných spolků lze bez problému nalézt víc než dost. Avšak kvalitních materiálů, které by překonávaly zabarvenost ideologií konkrétní skupiny a jež by se zabíraly situací nastávající *poselství* takového pokusu, je minimum, neboť většina ideologů se po krachu jejich zaručeně správného receptu na vítězství raději schová někam, kde na ně nebude vidět. Jednou z prací, která se naopak našemu problému plně věnuje a mistrně ho analyzuje, jsou **Směrnice** Julia Evoly.

Toto rozsahem nedlouhé dílo čtenáři v jedenácti bodech přibližuje náhled na obě fronty našeho boje. Na jedné straně rovněž ukazuje, čím nesmíme být, proti čemu se musíme ostře vymezit a čeho se musíme vyvarovat, na straně druhé však zároveň předkládá analýzu vnitřních dispozic našeho typu člověka a povahu jeho vztahu k vnějšímu světu. Autor Směrnic totiž nikdy nebyl jen pouhým politickým ideologem, ale – jak se ve své autobiografii sám označil – bojovníkem, *kšatrijou*, jehož duši vládl silný impuls k transcendenci, impuls k odpoutání se od všeho čistě lidského. Díky tomu měl vhléd do neviditelné sféry bytí a zcela jasně si uvědomoval, že jakákoliv reálná změna hmotné skutečnosti je podmíněná přítomností vyšší ideje inspirující tuto změnu, a uměl tato poznání aplikovat na aktuální historickou situaci. Právě kladení důrazu na tato poznání a jejich rozpracování do jednoduchých a přehledných bodů jsou tím, co na Evolových *Směrnících* považujeme za nejdůležitější.

Existence vyšší ideje je zcela nepostradatelná, má-li být nižší forma nějaké skutečnosti očištěna a transmutována do formy vyšší. Je-li jakýkoliv čin pouze odporem vůči nějakým skutečnostem, je-li jen zoufalou snahou vymezit se vůči něčemu, pak je předem odsouzen k neúspěchu, protože ve skutečnosti není ničím než jen pasivní reakcí – představuje jen sílu trpně vzdorující jiné síle, aktivně působící. Současně s vyčerpáním prvotní aktivní síly musí nutně zaniknout i síla odporující – proto všechna hnutí a všechny činy založené na pouhém slepém odporu vůči modernímu světu nejenže nemají šanci na úspěch, ale navíc jednou spadnou do společného hrobu s celým dnešním řádem. Pokud má být dnešní stav věcí skutečně překonán, nelze k problému přistupovat s činy pasivními, s činy vynucenými okolnostmi, ale je nutné pochopit a realizovat význam skutečně aktivního transcendentního činu inspirovaného pouze ideou samou a nezávislého na jakémkoli stavu hmoty, nepodmíněného jakýmkoli vnějšími podmínkami.

Schopnost ryze aktivního činu je vlastností, jež nepřísluší kolektivnímu člověku nediferencovanému od lidových mas, jehož vědomí je schopné vnímat jen smyslovou skutečnost. Evola proto volá po probuzení *legionářského ducha*, po uvědomění si duchovního centra vlastního bytí a po vytvoření *elity*, „která v mohutné usebranosti definuje v souladu s intelektuální přísností a absolutní nekompromisností Ideu, okolo níž se musíme sjednotit, (...) aby se tato idea osvědčila především v podobě nového člověka, člověka odporu, člověka vzpřímeného mezi troskami (s. 48)“, a zdůrazňuje, že „primární problém, který je základem

každého dalšího, je niterné povahy: pozvednout se, vnitřně povstat, zformovat se, uspořádat se a vzpřímit se (s. 16).“

Vskutku, boj proti modernímu světu pro nás nemůže být v první řadě otázkou formování masových hnutí jako tomu bylo v nedávné minulosti, ale formováním vlastního nitra. Dnes nežijeme v době, kdy by existovaly tak široké řady lidí s duchem schopným nadchnout se pro určitou ideu, aby se z nich dalo formovat úderné a zároveň autenticky antimoderní hnutí schopné hrdinsky překročit dnešní svět. Poslední velká hnutí vznikla v době, kdy se v evropském duchu naposledy rozhořely vzpomínky na někdejší velikost; po skončení druhé světové války, kdy si bojem zbídačenou Evropu mezi sebe roztrhly dvě cizí velmoci a kdy přišla prakticky o veškerou moc nad sebou i svým osudem, začaly tyto vzpomínky pomalu, ale o to jistěji pohasínat. Dnešní Evropan už dávno nemá ani nejmenší představu jaké to je čerpat sílu ze svého nitra, stát na vlastních nohou a nebýt jen figurkou v cizí šachové partii; naopak – k většině věcí zůstává naprosto netečný, ani největší tragédie, jež se ho nedotýkají přímo, ho nemohou vyvést z míry. Naproti tomu typ člověka, který celým svým bytím cítí nepřekonatelnou trhlinu mezi vlastní vyšší přirozeností a plytkostí moderního světa, a který tváří v tvář okolnímu dění nemůže jinak než vzdorovat na všech frontách, zdánlivě vymizel.

Píšeme *zdánlivě* vymizel, neboť velikost a vznešenost idejí formujících evropského ducha nemůže nikdy zmizet zcela. Není totiž podstatné to, co je vidět na vnější úrovni, kde jejich projevy opravdu vymizet mohou, ale to, co je za touto úrovní skryto. Mnohem přesnější by proto bylo říci, že se dnes radikálně snížila pravděpodobnost, že se v duši člověka podaří přirozenou cestou aktivovat ony potenciály, které by ji vedly k sobě samé, pryč z šedi a ubíjející sterility. Všechny dnešní společenské instituce je systematickým způsobem potlačují a namísto nich vyzdvihují standardizovaný demokratický ideál univerzálního občana-voliče. Všechna autenticita a jedinečnost pak zůstávají skryté hluboko pod vnější znetvořující maskou bez tváře, již servat vyžaduje hodně odvahy, protože už stihla zarůst hodně hluboko, a navíc bez ní člověk ztrácí veškerou oporu a musí stát jen s tím, čím je sám o sobě. I přes tuto bolestnou hrozbu nemálo lidí na jisté úrovni svého bytí nejasně tuší, že stav, v němž se jejich duše nachází, není normální (v pravém smyslu toho slova), a že je třeba jej nějakým způsobem překonat. Toto slabé a nejasné tušení však většinou nevede ke konkrétním činům – ani ne tak kvůli strachu a bolesti, jimž by bylo nepochybně nutno čelit, ale jednoduše proto, že není známa cesta, po níž se vydat. Pro smyslově orientovaného člověka je totiž velmi obtížné hledat něco, co se smysly zachytit nedá. Na příští rok chystáme k publikaci několik prací, které by se tomuto tématu měly obšírněji věnovat a pokusit se alespoň částečně přiblížit několik postřehů týkajících se tohoto problému.

Úsilí o překonání tohoto vnitřního stínu stínícího záři lidského ducha a o opětovné uchopení moci nad sebou a nad vlastním osudem je první frontou boje proti modernímu světu. Toto úsilí představuje především snahu o posun úrovně vědomí – jakýmkoliv prostředkem – zpět do míst, kde člověk překonává vnímání duality mezi sebou a vnějším světem, a mnohem jasněji si uvědomuje své organické spojení se společností a svou odpovědnost vůči ní. Hledat místo, kde dočasná individualita přechází v uvědomění si vyšších celků, má zásadní význam, protože právě zde si lze uvědomit a realizovat svoje nesmrtelné vyšší já, jež už není ani prvotním nadvědomím, ani prázdnotou vnější individualitou: je projevem vyššího celku

vzniklého jejich aktivní syntézou – a to nikoli v podobě beztvare unifikované – a tudíž bezcenné – kopie, ale v podobě celku plně individuovaného a díky tomu i objektivně cenného a v pravém slova smyslu důstojného. Proto je tak důležité klást důraz na autentickou jedinečnost a zároveň na překonání prázdné vnější individuality tak oslavované dnešní dobou, i když se to – uznáváme – z vnějšího pohledu může jevit jako logický nesmysl. Jen v takovém stavu vědomí by bylo možné, aby došlo ke vzniku „specifického *klimatu*, aby vzniklo fluidum, které musí [přirozeně] oživovat každý vztah věrnosti, oddanosti, služby a odosobněného jednání, aby tak došlo k opravdovému překonání šedi, mechaničnosti a pokřivenosti současného společenskopolitického světa (s. 34).“ Existuje-li ve vědomí roztržka mezi vlastním bytím a bytím společnosti, může být jen těžko zájem společnosti nadřazen zájmu konkrétního jednotlivce – ve vzájemném střetu vždy přirozeně zvítězí zájem osobní, neboť je esenciální pro jednotlivcovu bytí a je mu niterně bližší. Navíc se mysl toho, kdo takovou dualitu vnímá, bude vždy muset rozhodovat mezi dvěma možnostmi a hledat mezi nimi kompromis. Náš člověk ale nemůže být člověkem kompromisu, nemůže chaoticky přelétat od jednoho ke druhému a zase zpátky: musí být přímý, rozhodný a s totálním úsilím (s. 19).

Aby bylo možné dosáhnout rozpoznání vyššího já, je nutné nejdříve překonat identifikaci s já fyzickým. Někdo by se mohl domnívat, že toho lze dosáhnout jednoduše jeho potlačením skrze sílu vůle. Taková představa by ale značila hluboké nepochopení, přesně takové, jaké je vlastní moderní době. Ani ten nejmenší aspekt fyzického já nemůže být násilně potlačen; místo toho musí být s pochopením integrován a překročen – jen to může zaručit zdravý stav a předejít nečekanému vynoření problému z hlubin nevědomí v tu nejméně vhodnou dobu. Nic nepřekonal ten, kdo se něčemu úzkostlivě vyhýbá ve snaze osvobodit se od toho. Naproti tomu ten, kdo s klidem čelí překonávané skutečnosti a přitom se mu úspěšně daří překročit identifikaci s ní, jde po cestě pravé mužné askeze. To je jediná možná cesta, protože, jak jsme napsali výše, každá snaha o potlačení něčeho představuje jen pasivní reakci vůči onomu, čímž člověk dobrovolně přijímá pasivní roli ve vztahu k dané věci. Pro autentické překonání je třeba tyto pozice převrátit a dosáhnout vztahu aktivního a tvůrčího; teprve po uchopení tvůrčích sil se jednotlivci může podařit přestat se identifikovat s dnešní ideou člověka a posléze ji redefinovat takovým způsobem, aby byla více v souladu s nesmrtelným duchovním já. To je jeden z našich stěžejních úkolů: osvobodit se od omezení a podmíněností vycházejících z dnešního vnímání ideje, jejíž vrcholnou manifestací je lidská bytost, a dokázat ji aktualizovat v její počáteční ryzosti a čistotě. Tehdy se tato idea solárního bohočlověka bude manifestovat ve své nejvyšší podobě, z probuzeného stavu učiní jediný možný způsob bytí – a to nikoli pouze ve výjimečných okamžicích, ale v každém jednotlivém momentu života – a zrodí muže, pro něhož je setrvání v boji vždy sladší než spánek, pro něhož je den vždy cennější než noc a který se ráno budí nedočkavostí, jen aby mohl pokračovat dál ve svém úsilí.

Někdo by nám mohl vyčíst, že se v naší úvaze jednostranně věnujeme pouze duchovním charakteristikám našeho typu člověka, a že jsme se opomněli zamyslet nad otázkou vnějšího postupu. Obroda diferencovaného typu člověka je základní podmínkou pro jakoukoli smysluplnou činnost, avšak pro umožnění vítězství nad levicovými silami nemůže dostačovat. K tomu je samozřejmě potřeba vést boj souběžně i na druhé frontě: na frontě prosazování tradičních hodnot v rámci všech koutů společenských struktur a přímého politického boje

proti levicovým silám všemi prostředky a na všech pozicích.

Jedno je jisté: v našem úsilí nelze postupovat, řekněme, „postaru“, ale je nutné hledat cesty a způsoby více odpovídající našim podmínkám. Dnešní doba má svá specifika a odpovídající specifika musí mít i naše činnost. Předně musíme mít na paměti, že nežijeme v době války, ale v době míru – proto je bezpodmínečně nutné staré formy adekvátním způsobem aktualizovat (s. 18). Dále je nutné brát zřetel na to, že předválečná hnutí živila bída a nedostatek, jimiž trpěly mnohé evropské země. To už dnes ale neplatí, dnes Evropa trpí spíše nadbytkem, s nímž si neumí poradit, a na nějž se jako mouchy slétávají cizinci chtějící využít danou příležitost. V arzenálu nepřítele jsou dnes zcela jiné zbraně než před válkou: jeho prostředky jsou mnohem jemnější a sofistikovanější. Pokud tedy nechceme působit jako slon v porcelánu jsoucí všem jen pro smích, musíme se naučit čelit míru a svou výzbroj a argumenty mu uzpůsobit. Rovněž je však nutné hledat cesty vedoucí k přetavení pasivního postoje obránců v postoj aktivní – jen tak budeme moci sami začít určovat směr boje a získáme šanci nepřítele skutečně porazit.

K plnění tohoto cíle v tuto chvíli převážně postačuje individuální snažení. Formovat nějakou širší pevně definovanou strukturu opravdu nemá smysl, aniž by předtím došlo k obrodě tradičního ducha – to by bylo jen nemístné a nevyzrálé předbírání. Jak jsme již řekli, a jak upozornil i Evola, většina lidí poválečné doby postrádá i nejmenší povědomí o čemkoli, co by překonávalo jejich fyzické bytí a s ním spojené potřeby. A s takovými lidmi se žádné hnutí ani při nejlepší vůli budovat nedá; veškerá snaha do takového projektu vložená by vedla jen k hlubokému zklamání a mrhání časem. Co smysl naopak má, je jednak získávání vzájemných kontaktů mezi lidmi alespoň částečně uvědomělými, a zároveň vzájemné doplňování se, pomáhání si nacházet v sobě vyšší potenciály a probouzet je v co nejryzejší podobě. V tomto ohledu však nesmíme mít žádné všeobecné „charitativní“ sklony – vzájemná pomoc musí být podmíněna projevením skutečného zájmu a vyvinutím vlastního vnitřního úsilí; kdo nemá zájem sám vyvíjet snahu, nepatří do našich řad. Není v našem zájmu skončit jako misionáři marně se snažící zcivilizovat divochy očividně takovým snahám vzdálené.

Taková je naše situace a povaha našeho boje. Chápeme, že to může zklamat očekávání mnoha z nás, ale budeme se s tím muset vyrovnat – pokud to nedokážeme, jsme předem odsouzeni k drtivé porážce. Je načase si jednou provždy přiznat, že naše úsilí není o vymezování se, o pochodech s vlajkami a o demonstracích – stejně jako válka není jen o hrdinských činech a triumfálních vítězstvích, ale i o náročných pochodech, smrti blízkých kamarádů, bolesti, trpkých prohrách a blátě nasáklém krví. V závislosti na našich vnitřních dispozicích musí jedni z nás zaujmout pozice na první a jiní na druhé frontě. V budoucnu však bude žádoucí hledat cesty, skrze něž by bylo možné tento rozpor překonat, aby většina z nás byla schopná boje na obou frontách současně. Do té doby bude záležet na precizní koordinaci úsilí – je třeba bojovat s moudrostí a pochopením hlubších souvislostí, ale zároveň s nekompromisní rozhodností, nesmlouvavostí a přímostí válečníka.

Veškeré citace a odkazy vycházejí z českého překladu knihy *Směrnice* od Julia Evoly (vydalo

<http://www.hrdost.net>, 2015.)

Ilustrační obrázek nakreslil Aetius.